

Dariusz Liszewski

Jubileusz Profesora

Humanistyka i Przyrodoznawstwo 8, 193-196

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JUBILEUSZ PROFESORA

Andrzej Papuziński i Zbigniew Hull (red.):
Wokół eko-filozofii. Wyd. Akademii Bydgoskiej,
Bydgoszcz 2001, ss. 411.

Książka *Wokół eko-filozofii* jest oryginalną pozycją na polskim rynku wydawnictw naukowych. Jest bowiem więcej niż li tylko księgą jubileuszową ofiarowaną Profesorowi Henrykowi Skolimowskiemu z okazji siedemdziesięciolecia jego urodzin. Składa się na nią bogaty zbiór artykułów naukowych, wspomnień, refleksji i wywiadów zebranych przez Andrzeja Papuzińskiego i Zbigniewa Hulla – redaktorów tomu. Oryginalność tej pozycji polega m.in. na tym, że – odmiennie niż typowe jubileuszowe publikacje – nie jest zwykłym zbiorem artykułów ofiarowanych zwyczajowo, z racji rzeczony rocznicy, artykułów tak tematycznie różnorodnych, jak różne są dziedziny zainteresowań ich autorów, którzy złożyli swoje teksty połączeni szacunkiem dla Jubilata. Często różnorodność tematyczna publikacji wynika z szerokiego kręgu zainteresowań uczonego, któremu jest dedykowana, jednak w tym przypadku, mimo że zainteresowania naukowe Henryka Skolimowskiego są rozległe, z tej praktyki zrezygnowano, skupiając się na eko-filozofii¹, czyli kierunku refleksji filozoficznej, który Jubilat stworzył od podstaw i który przyniósł mu największe uznanie na świecie. Przyjęcie takiej koncepcji wyraźnie służy publikacji. W rezultacie otrzymaliśmy zwarte, przejrzyste wydawnictwo mające w zasadzie charakter eko-filozoficznej monografii.

Nie sposób omówić, nawet ogólnikowo, w krótkiej recenzji wszystkich tekstów, jest ich po prostu zbyt wiele, bo aż 37, w tym dwa wywiady z Prof. Skolimowskim, jeden przeprowadzony specjalnie na potrzeby omawianej publi-

---

¹ Stworzona przez Henryka Skolimowskiego eko-filozofia (nazwa własna z myślnikiem) jest wpływowym nurtem w ramach ekofilozofii (bez myślника), dziedziny filozofii zajmującej się, najkrócej mówiąc, refleksją nad problemami ekologicznymi, z którymi boryka się ludzkość.

kacji. Mogę jedynie przedstawić ogólne wrażenia z lektury i zasygnalizować co bardziej interesujące wątki.

Poszczególne artykuły są pogrupowane tematycznie w trzech częściach pt. SYLWETKA DZIEŁO, INSPIRACJE, których tytuły właściwie mówią same za siebie.

Część pierwszą (SYLWETKA), o charakterze biograficznym, otwiera artykuł Jubilata pt. *O pięknie jako konieczności kondycji ludzkiej*. Piękno jest jedną z najważniejszych kategorii filozoficznych w koncepcji Prof. Skolimowskiego. Współczesny kryzys piękna jest – jego zdaniem – źródłem wielu problemów egzystencjalnych człowieka, a nawet kryzysu ekologicznego. Nicią przewodnią kolejnych tekstów jest spotkanie. Spotkanie dosłowne – z osobą Jubilata, które barwnie opisuje Barbara Czochralska (*Spotkanie z innym człowiekiem*), a które zmieniło dosłownie jej życie, oraz spotkanie metaforyczne – z jego myślą, które przedstawiają Lidia Śniatycka-Olszewska (*Jesienne spotkania*) i Marianna Bocian (*Spotkania z myślą ekofilozoficzną Henryka Skolimowskiego*). Ze „spotkań” wyłania się przebogata osobowość Profesora i jego niezwykła zdolność „zarażania” ludzi swoją filozofią, pogodnym i życzliwym stosunkiem do świata, ludzi oraz wszelkich stworzeń. Niektórzy tę zdolność nazywają wprost – charyzmą. Nic zatem dziwnego, że Jubilat ma tylu zwolenników swojej filozofii na całym świecie i otacza go grono oddanych współpracowników. Następnie okoliczności powołania pionierskiej w Polsce Katedry Filozofii Ekologicznej w Łodzi przedstawia wieloletni asystent Profesora – Janusz Reichel. Tę część tomu udanie podsumowuje wywiad z Profesorem, przeprowadzony w 1990 roku przez Tadeusza Zielichowskiego.

Część druga (DZIEŁO), najobszerniejsza, poświęcona jest w całości największemu osiągnięciu Jubilata – eko-filozofii. Znajdujemy tu głównie, choć nie jedynie, artykuły luminarzy polskiego środowiska naukowego związanego z filozofią ekologii, m.in. Zdzisławy Piątek (*Iluzja antropocentryczna a eko-filozofia*), Włodzimierza Tyburskiego (*Idee etyki globalnej Henryka Skolimowskiego*), Andrzeja Kiepasa (*Eko-filozofia a racjonalność nauki i techniki – krytyka cywilizacji technicznej w ujęciu Henryka Skolimowskiego*), Konrada Waloszczyka (*O filozofii, która chce być pieśnią*), Zbigniewa Hulli (*Ekonomia i ekologia a przyszłość ludzkości*), odnoszące się do rozmaitych aspektów tego kierunku i zagadnień z nim związanych. Są tam także prace o charakterze eseistycznym, np. Fryderyka Huni (*O dwóch pielgrzymach w drodze do całości*), niekiedy bardzo osobistym, np. Vira Singhta (*Eko-filozofia widziana z Himalajów*) z Indii. Część tę otwierają i zamykają artykuły Jubilata pt. *Powstanie i rozwój filozofii ekologicznej widziane z perspektywy osobistej* oraz

Humanizm ekologiczny. Odpowiedź na pytanie: „Dokąd zmierzamy?”, dopełniając tym samym całość.

Część trzecia (INSPIRACJE) jest nadal mocno związana z eko-filozofią, choć inaczej niż poprzednia. Otwiera ją konsekwentnie artykuł Prof. Skolimowskiego pt. *O twórczości i filozofii akademickiej*, kończy zaś, wspomniany już, specjalny wywiad. Widać tu celowy zabieg kompozycyjny redaktorów, którzy w ten sposób nadali jednolity ton poszczególnym elementom książki, jednocześnie dając subtelną dowód uznania Jubilatowi, do którego należy pierwsze i ostatnie słowo. Tematyka i stylistyka artykułów w tej części jest bardzo różnorodna, są prace ściśle naukowe o wysokim poziomie merytorycznym, m.in. Andrzeja Papuzińskiego (*Idea filozofii a eko-filozofia*), Józefa M. Dołęgi (*Od filozofii ekologicznej Henryka Skolimowskiego do dziedziny nauk ekologicznych w kulturze XXI wieku*), Marii Gołaszewskiej (*Doświadczenie ekologiczne*) i prace o charakterze bardziej swobodnym, lecz nie mniej ciekawe, m.in. Honoraty Chrzan (*Faust – nasz współczesny*), Barbary Krygier (*Odkrywajmy na nowo sens człowieczej misji*), Piotra Skubały (*W jakim świecie naprawdę żyjemy?*). Wszystkie teksty łączy inspiracja filozofią Prof. Skolimowskiego i głęboka troska o przyszłość człowieka i środowiska naturalnego, które jest najdoskonalszym wyrazem piękna. Publikację, oprócz niezbędnej noty biograficznej Jubilata, wzbogacają noty o autorach i bardzo szczegółowa (19 stron) bibliografia prac Prof. Skolimowskiego.

Ogólnie omawiana pozycja sprawia pozytywne wrażenie. Jest przemyślana i umiejętnie skomponowana, widać pracę redaktorską, co nie zawsze jest udziałem wydawnictw jubileuszowych. Często się przecież zdarza, że szerokie spektrum specjalności, zainteresowań autorów – w takich publikacjach raczej nieuniknione – sprawia wrażenie przypadkowości. Tu redaktorom udało się tego uniknąć. Co więcej, autorzy, zawartość merytoryczna i język książki pozwalają mieć nadzieję na jej wykorzystanie jako pomocniczej lektury dla uczniów i studentów, wspaniale uzupełniającej podręcznik filozofii. Bo, co tu dużo mówić, szacowny Jubilat, Profesor Skolimowski, jest już postacią podręcznikową.

Poziom poszczególnych tekstów jest wyrównany, choć do niektórych mam pewne zastrzeżenia, lecz nie zmienia to oceny całości. Kilka tekstów słabszych (moim zdaniem) na ponad trzydzieści znakomitych, to nie lada osiągnięcie, biorąc pod uwagę specyfikę i trudności przygotowywania tego typu wydawnictw. Nie mam też większych zastrzeżeń do pracy korektorskiej i składu, które często bywają zmorą współczesnych wydawnictw, za to strona technicz-

na wydawnictwa pozostawia nieco do życzenia. Książka jest klejona i nawet przy ostrożnej lekturze trudno uniknąć złamania grzbietu, co grozi szybkim jej rozpadem na kilka kawałków. Sądzę, że Jubilat, któremu jest poświęcona, zasługuje na porządne, zszywane wydanie w twardych okładkach. Są to jednak, biorąc pod uwagę zasobność uczelnianych wydawnictw, chyba niezbyt realne marzenia.

Na koniec pozostaje mi życzyć miłej lektury, bo charakter publikacji naprawdę do takiej lektury skłania.

Dariusz Liszewski